

Sygn. akt V KK 518/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 28 października 2022 r.,

sprawy **A. L.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 177/20,

częściowo zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 18 marca 2020 r., sygn. akt II K 19/19.

p o s t a n o w i ł

I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

II. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z 18 marca 2020 r., sygn. akt II K 19/19, m. in. A. L. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa wyczerpującego znamiona art. 286 § 1 k.k., za które została mu wymierzona kara 1 roku pozbawienia wolności oraz kara 150 stawek dziennych grzywny po 60 zł każda (pkt I). Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawieszono wobec tego oskarżonego wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby 3 lat (pkt II); w pkt. VII rozstrzygnięto w

przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez pełnomocnika oskarżycielowi posiłkowemu, a także w przedmiocie kosztów sądowych (pkt VIII).

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego oraz obrońców oskarżonego, wyrokiem z 4 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 177/20, zmienił wyrok Sądu I instancji w ten sposób, że na podstawie art. 72 § 1 pkt 8 k.k. zobowiązał A. L. do wykonania w całości ugody mediacyjnej zwartej z pokrzywdzonym w dniu 28 września 2018 r., w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się wyroku (pkt I), w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (pkt II), rozstrzygnął w przedmiocie kosztów postępowania odwoławczego (pkt III).

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca A. L., który zaskarżając to orzeczenie w całości, podniósł zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa, mających wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 14 k.p.k. i art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., poprzez przekroczenie zakresu skargi uprawnionego oskarżyciela w ten sposób, że Sąd II Instancji zmienił w wyroku granice czasowe zarzucanego czynu w porównaniu z aktem oskarżenia i skazał skazanego za zdarzenie faktyczne, nieobjęte wniesionym aktem oskarżenia, tj. za czyn, który wydarzył się w okresie od dnia 28 lutego 2017 r. do dnia 28 marca 2017 r., a nie jak wskazano w akcie oskarżenia, za czyn, który miał miejsce w okresie od dnia 28 lutego 2017 r. do dnia 17 marca 2017 r., co prowadzi do wniosku, że zachowanie oskarżonego w okresie od 18 marca 2017 r. do dnia 28 marca 2017 r. nie zostało objęte skargą uprawnionego oskarżyciela, co z kolei stanowi bezzwzględną przyczynę odwoławczą.

Podnosząc powyższy zarzut obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie oraz wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Prokurator Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Kasację można wnieść m. in. od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie (art. 519 k.p.k.). Jednocześnie przepis art. 523 § 2 k.p.k. określa przedmiotowe ograniczenia i wskazuje kategorie spraw, w których kasacja może być wniesiona przez strony. Zgodnie z tym bowiem przepisem kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Ograniczenie to nie dotyczy jednak kasacji wniesionej przez podmiot szczególny (art. 521 k.p.k.) oraz wniesionej z powodu uchybień o jakich mowa w art. 439 k.p.k. (art. 523 § 4 k.p.k.).

Obrońca A. L., oparł wprawdzie wniesioną kasację na zarzucie obrazy prawa procesowego, tj. art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., jednakże zarzut ten w rzeczywistości okazał się nietrafny, podniesiony wyłącznie z powodu konieczności spełnienia wymogów formalnych tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Odnotować należy zresztą, że tożsamy zarzut podniesiony został w postępowaniu odwoławczym i słusznie został on uznany za pozbawiony podstaw.

Oczywiste jest bowiem, że zmiana granic czasowych przestępstwa przypisanego w relacji do czynu zarzuconego nie narusza zasady tożsamości czynu wiążącej sąd w toku rozpoznania sprawy zainicjowanej aktem oskarżenia. Tożsamość czynu wyznaczona jest bowiem szeregiem elementów o charakterze zarówno podmiotowym, jak i przedmiotowym, jakie są z nim związane, przy czym czas jego popełnienia jest tylko jednym z nich. Generalnie zaś granice tożsamości czynu wyznaczone są nie przez opis czynu zaproponowany w akcie oskarżenia, lecz konkretne zdarzenie w znaczeniu historycznym, jakie jest przedmiotem osądu w sprawie. Oznacza to, że w postępowaniu sądowym możliwa jest modyfikacja fragmentów składających się na opis czynu, przy czym modyfikacje takie muszą mieścić się w zdarzeniu historycznym, jakie jest przedmiotem zarzutu aktu oskarżenia. Wynika to z faktu, że to nie poszczególne elementy opisu czynu są przedmiotem sprawy, ale czyn zarzucony jako całość.

Ustawa nie określa kryteriów, jakie należy uwzględniać dokonując oceny, czy czyn przypisany odpowiada czynowi zarzuconemu, jednak w szerokim w tym zakresie orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że do takich kryteriów należy

zaliczyć podmiot przestępstwa, przedmiot ochrony (zamachu), przedmiot czynności wykonawczej, osobę pokrzywdzonego, czas, miejsce i sposób popełnienia czynu, jego kwalifikację prawną. Te kryteria tożsamości czynu mają jednak charakter wyłącznie pomocniczy, co nie oznacza, że zmiany części z nich w czynie przypisanym będą zarazem świadczyły o naruszeniu zasady skargowości i wyjściu poza granice oskarżenia. Przeciwnie, zmiany części elementów konstytuujących czyn są możliwe, dopuszczalne, a wręcz mogą być konieczne w zależności od wyników postępowania dowodowego. Badanie tożsamości czynu musi się bowiem odbywać zawsze w realiach konkretnej sprawy i przy tym zabiegu może się okazać, że modyfikacja nawet kilku elementów związanych z zarzuconym zachowaniem nie doprowadzi do oceny, że doszło do naruszenia zasady skargowości i skazania za czyn nie objęty aktem oskarżenia. Nie ma natomiast podstaw do twierdzenia, nawet teoretycznie, że zmiana w zakresie czasu popełnienia przestępstwa będzie związana z wyjściem poza granice oskarżenia.

Tym bardziej takich podstaw nie ma na gruncie niniejszej sprawy, gdyż porównanie czynu zarzuconego i przypisanego nie pozostawia wątpliwości, że oba pozostają ze sobą w relacji tożsamości. Zmodyfikowany został wprawdzie okres, w jakim A. L. dopuścił się przestępstwa, jednak zachowane zostały pozostałe, przykładowo wymienione kryteria tożsamości czynu. W szczególności żadnych modyfikacji nie dokonano po stronie podmiotu, nadal występuje identyczność przedmiotu ochrony, a także przedmiotu zamachu, osób pokrzywdzonych a także sposobu i miejsca działania skazanego. W tym stanie rzeczy dokonana modyfikacja, prawidłowa zarazem pod względem merytorycznym, nie może być uznana za wyjście poza granice oskarżenia, co powoduje, że chybione jest stanowisko skarżącego, jakoby doszło do uchybienia określonego w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji, rozstrzygając o kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne stosownie do zasady z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.

[as.ał]